

KRISTIINANKAUPUNKI
~~LAPPEJÄRVI~~ SOLVÄNGEN

Muurin ja kivivallien tutkimus
Anja Sarvas 1977

M

Kristiinankaupunki
~~Lappfjärd~~, Solvängen.

Kivimuurin ja vallien tutkimus 1977.

Maanomistaja Kristiinankaupunki.

S. 4 A2

Kertomukseen liittyy kaksi karttaa (ss. 3-4) ja kaksi valokuvataulua (ss. 5-7), joissa on kopiot negatiiveista 48017-48029.

Vaasan kesäyliopisto järjesti 27.6-1.7.1977 arkeologian kurssin Lappfjärdissä ja kurssin ohjelmaan liittyi myös kenttätöharjoittelua. Kohteeksi oli valittu Solvängen-niminen paikka, joka sijaitsee n. 3 km pohjoiskoilliseen Kristiinankaupungin keskustasta, tien n:o 662 itäpuolella (ks. s.3). Tutkimuskohteeksi valitulla alueella on kivistä ladottu muuri itä-länsi-suunnassa. Itäpäässä muuri kääntyy kohti pohjoista muuttuen samalla matalaksi vallimaiseksi ladelmaksi (ks. s.4). Koko rakennelman pituus on noin 60 m. Muuri on korkeimmilta kohdiltaan noin 1,5 m korkuinen, matalimmat kohdat tuskin lainkaan kohoavat maanpinnan yläpuolelle. Muurin pohjoispuolella, aivan muuriin rajoittuen on kaksi sisäkkäistä ympyränmuotoista kivi-vallia (ks. s.4). Ulomman vallin suurin halkaisija on noin 20 m, sisemmän n. 12 m.

Koko alue oli sankan pensaikon ja ruusun peitossa ja ensimmäinen tehtävä oli alueen raivaaminen kaikesta ylimääräisestä kasvillisuudesta. Sen jälkeen alue paalutettiin 2x2 metrin ruutuihin. Kiintopisteeksi valittiin suuri maakivi vallien pohjoispuolelta. Kiintopisteen lukema oli 083 ja sen korkeus meren pinnasta oli 15.08 m vaaittuna maantien n:o 662 laidassa, noin 350 m pohjoiseen Solvängenistä sijaitsevasta kiintopisteestä, jonka lukema on 23.85. Solvängenin muurista ja vallista piirrettiin kartta 1:100 (s.4) ja tähän karttaan yhdistettiin myös alueen pintavaaitus. Pienemmän ympyrävallin sisäpuolella olevat ruudut avattiin ja niitä kaivettiin tasokai-vauksena. Heti turpeen ja ohuen huuhtoutuneen kerroksen alta paljastui puhdas koskematon hiekkamaa. Alueelta otettiin myös fosfaattinäytteet.¹⁾

Börje Enlund-niminen henkilö, jonka koti on Solvängenin lähis-töllä, kertoi, että hänen isoisänsä mukaan paikkaa on kutsuttu ni-mellä JUNGFRUDANS ja että muuri on rakennettu vasta ympyrävallien jälkeen ottamalla osa vallien kivistä muurin perustaksi. Pe-rimätiedon mukaan on paikan lähellä metsässä ollut mestauspaikka ja

1) Ks. Pekka Erämetsän selontekoa Solvängenin fosfaattianalyysistä esihist. toimiston top. arkistossa.

Börje Enlundin lapsuudessa oli vallien kaakkoispuolella ollut suuri kuoppa, joka yhdistettiin mestauspaikkaan. Kuoppa on sittemmin täytetty eikä sen tarkkaa sijaintia enää pystytty selvittämään. Muurin kaakkoispuolella, noin 30 m muurin itäpäästä, on matala kivistä kiviröykkiö tai latomus.

Solvängenin muuri ja vallit ovat historiallisen ajan rakennelmia, muuri luultavasti niinkin myöhäinen kuin 1800-luvulta. Ympyrävälleista käytetty nimi jungfrudans taas yhdistää paikan niihin rannikkoalueelta tunnettuihin kivilatomuksiin ja labyrintteihin, jotka luultavasti ovat olleet jonkinlaisia nuorison kokoontumis- ja leikkipaikkoja.

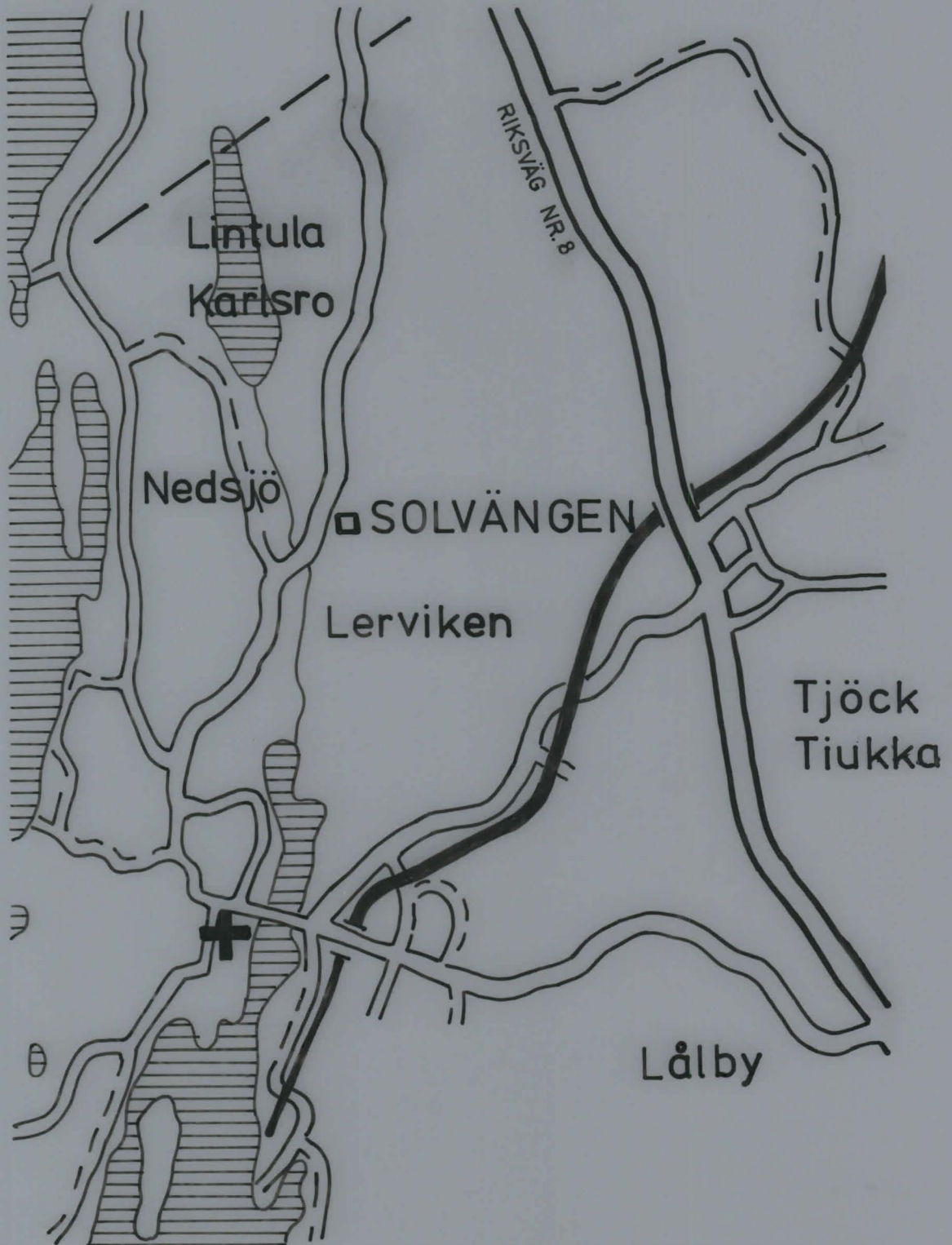
Helsingissä 16 päivänä joulukuuta 1977

Anja Sarvas
Anja Sarvas

KRISTIINAN KAUPUNKI
LAPPFJÄRD, SOLVÄNGEN
Anja Sarvas 1977

1:10 000

KRISTINANKAUPUNKI
LAPPFJÄRD, SOLVÄNGEN

Anja Sarvas 1977

f. 48017 - 48018

Solvängenin aluetta raivataan. Pienet puut ja pensaat on poistettu kivilatomusten väleistä ja päältä. Kuva idästä.

f. 48019 - 48021

Alueen raivaus käynnissä. Etualalla näkyy muurin kapea loppupää. Kuva lännestä.

f. 48022 - 48023

Solvängenin muurit ja matalat kivivallit alueen kaivauksen jälkeen. Kuva pohjoisesta.

f. 48024 - 48025

Solvängenin sisempi kivivalli nähtynä kaakosta. Osa muuria näkyy vasemmalla ja osa ulompaa valliä oikealla.

KRISTINANKAUPUNKI
LAPPFJÄRD, SOLVÄNGEN
Anja Sarvas 1977

f. 48026-48027

Sisempi valli nähtynä lounaasta. Oikealla ulompaa vallia.

f. 48028

Ulomman vallin päätä piirretään. Ulompi valli päättyy muuriin sekä idässä että lännessä. Kuva lännestä.

f. 48029

Kurssin osanottajia Solvängenin vallilla. Kuva pohjoisesta.

Kristiinankaupungin
Raportti Lappfjärdin Solvängenin kesällä 1977 kai-
vetun alueen fosfaattianalyysista.

Analyysia varten otetut maanäytteet, joita oli 23 kpl, olivat pääasiassa hienojakoista hiekkaa. Näytteiden käsittely on suoritettu Arrheniuksen menetelmällä ja saadut lukuarvot ovat verrannollisia vain keskenään. Fosforipitoisuus näytteissä oli alhainen, alle 1 900, ja saadut tulokset hyvin tasaisia. Näytteiden ottoalueella ei näin ollen ole fosfaattipitoisia merkkejä asutuksesta.

Näytteiden paikkatunnus ja saadut arvot. (promillekerroin n.0,025)

D-3	4,1	F-27	5,8
D-8	5,4	F-31	6,1
D-12	3,7	H-12	5,4
D-17	6,0	H-17	6,3
D-23	6,2	H-22	5,7
D-26	6,1	H-27	5,5
D-31	4,9	H-31	6,1
D-35	5,6	K-12	5,8
F-12	5,9	K-17	6,4
F-17	5,6	K-22	6,3
F-21	5,5	K-27	6,0
		K-31	6,3

Helsingissä 20.12.1977

Pekka Erämetsä

Pekka Erämetsä